

خارج الفقہ

۲۲-۷-۲۰۲۱ فقه اکبر ۲

۹

(مکتب و نظام قضایی اسلام)

دراسات الاستاذ:

مهدي الهادي الطهراني

مبانی مکتب قضایی اسلام

ضرورت وجود قانون

تساوی تمام آحاد مسلمین در برابر قانون

رسیدگی عادلانه به دعاوی

سرعت در احقاق حق

اصل برائت از جرم

استقلال قاضی

رعایت امور موجب عدالت ثبوتی و اثباتی از سوی کارگزاران قضایی

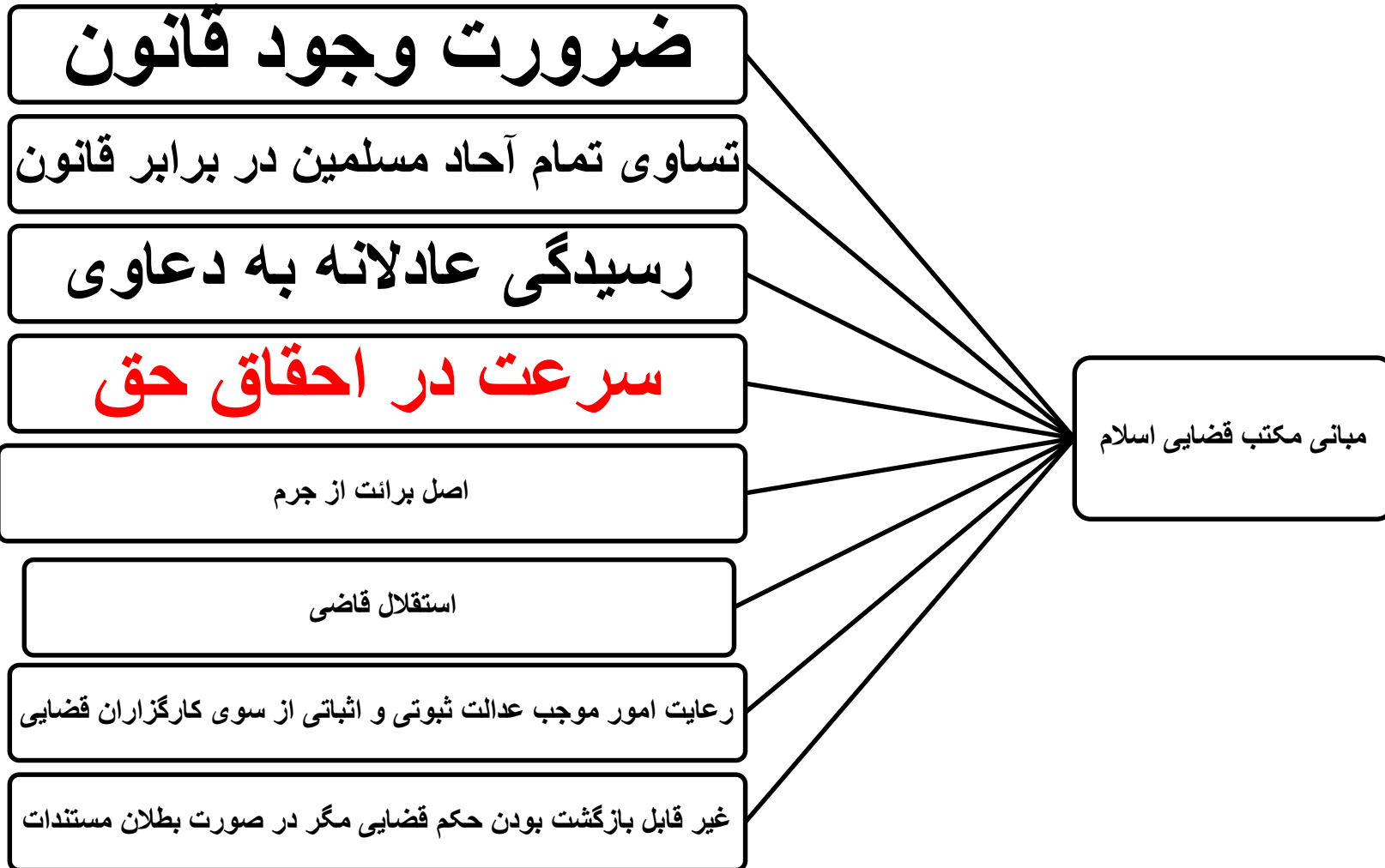
غیر قابل بازگشت بودن حکم قضایی مگر در صورت بطلان مستندات

مبانی مکتب قضایی اسلام

ضرورت وجود قانون

- قانون باغ تخصیص فدرال BKleingG مبنای قانونی را برای باغ های تخصیصی و باغ های اختصاصی در آلمان تشکیل می دهد. باغات سهمی برای باغبانی استفاده می شود و باید با اصطلاح کاربری سوم مطابقت داشته باشد. علاوه بر این، الچیق نباید از حداکثر اندازه مجاز ۲۴ متر مربع تجاوز کند.

مبانی مکتب قضایی اسلام

مبانی مکتب قضایی اسلام

ضرورت وجود قانون

تساوی تمام آحاد مسلمین در برابر قانون

رسیدگی عادلانه به دعاوی

سرعت در احقاق حق

اصل برائت از جرم

استقلال قاضی

رعایت امور موجب عدالت ثبوتی و اثباتی از سوی کارگزاران قضایی

غیر قابل بازگشت بودن حکم قضایی مگر در صورت بطلان مستندات

مبانی مکتب قضایی اسلام

**سرعت
دادرسی**

سرعت در رسیدگی به دادخواهی

- ۵. تأخیر حکم
- با توجه به بحثی که گذشت، قاضی نمی تواند پس از روشن شدن حکم و ابای دو طرف دعوا از صلح، صدور حکم را به تأخیر اندازد. اما اگر حکم روشن نشده باشد، قاضی باید تا وضوح مطلب، صدور حکم را به تعویق اندازد و پس از آشکار شدن آن، حکم را صادر کند.*
- *ر.ک: المحقق الحلّی، شرائع الاسلام، صص ۳۱۹-۳۱۸، چاپ سنگی.

سرعت در رسیدگی به دادخواهی

- در فقه اسلامی تنها صورتی که برای تأخیر حکم جایز شمرده شده، همین حالتی است که حکم هنوز واضح نیست و در نتیجه، اجازه ای برای صدور حکم وجود ندارد.
- با این وصف، قاضی در حالات طبیعی نمی تواند به عذری مانند زیادی دعاوی ارجاعی به او، از رسیدگی کامل به پرونده ای که نوبت آن فرارسیده و گذشت زمان در روشن شدن وضعیت آن نقش ندارد، سرباز زند.
- چه رسد به اینکه تأخیر، باعث از بین رفتن شواهد جرم یا اسناد اثبات مدعا گردد که بدون شک چنین تأخیری حرام است.

سرعت در رسیدگی به دادخواهی

- نتیجه ی نهایی
- از مجموع آنچه گذشت دو نکته ی مهم در باب قضاوت اسلامی می توان نتیجه گرفت:
- ۱. قضای اسلامی نه تنها باید ثبوتاً عادل باشد، بلکه باید رعایت عدالت اثباتی را با کمال جدیت بنماید.
- ۲. در قضاوت اسلامی سرعت در رسیدگی به دادخواهی و صحت و اتقان دادرسی با یکدیگر مورد تأکید و اصرار قرار گرفته اند و هیچ یک نباید فدای دیگری گردد.

مبانی مکتب قضایی اسلام

ضرورت وجود قانون

تساوی تمام آحاد مسلمین در برابر قانون

رسیدگی عادلانه به دعاوی

سرعت در احقاق حق

اصل برائت از جرم

استقلال قاضی

رعایت امور موجب عدالت ثبوتی و اثباتی از سوی کارگزاران قضایی

غیر قابل بازگشت بودن حکم قضایی مگر در صورت بطلان مستندات

مبانی مکتب قضایی اسلام

اصل براءت از جرم

- اصل بر براءت است در قانون اساسی در اصل ۳۷ بیان شده که اشعار می دارد: "اصل، براءت است و هیچ کس از نظر قانون مجرم محسوب نمی شود مگر اینکه جرم او در دادگاه صالح ثابت گردد." بنابراین اصل براءت آن است که تا زمانی که جرمی در دادگاه ثابت نشده است، نمی توان فردی را مجرم دانست و مجازاتش کرد.

اصل برائت از جرم

- بر اساس ماده ۱۱ اعلامیه جهانی حقوق بشر بیان می‌دارد: «هر شخصی " که متهم به ارتکاب یک جرم کیفری می‌شود حق دارد که بی‌گناه فرض شود مگر این‌که تقصیرش، مطابق قانون در یک دادگاه علنی که در آن تمامی تضمین‌های لازم برای دفاع پیش‌بینی شده باشد، ثابت شود.»

اصل براءت از جرم

- در حقوق خصوصی (مدنی) طبق ماده ۱۲۵۷ قانون مدنی «هر کس مدعی حقی باشد باید آن را اثبات کند...»

اصل برائت از جرم

استصحاب عدم (أصالة العدم)

أصالة البرائة عقلی و شرعی

قاعده درء (در کیفری)

دلیل
اصل
برائت

اصل براءة از جرم

- دلیل اصل براءة
 - استصحاب عدم (أصالة العدم)
 - أصالة البرائة عقلی و شرعی
 - قاعده درء (در کیفری)